

Słupsk, dnia 25 listopada 2025 r.

**KRAJOWE
BIURO WYBORCZE
DELEGATURA W SŁUPSKU**

DSŁ.422.17.2025

PROTOKÓŁ

**z kontroli prawidłowości aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców
w gminie Główny od stycznia 2024 r. do listopada 2025 r.**

Jednostka kontrolowana:

Urząd Gminy Główny, ul. Kościuszki 8, 76-220 Główny.

Kierownikiem kontrolowanej jednostki jest Pan Rafał Teterka, Wójt Gminy Główny.

Liczba pracowników zajmujących się prowadzeniem i aktualizacją Centralnego Rejestru Wyborców, w gminie: 2.

Osoby odpowiedzialne za prawidłowe prowadzenie Centralnego Rejestru Wyborców:

- Pani Anna Nowosielecka-Cur, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Gminy Główny,
- Pani Alicja Karbownik, Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Gminy Główny.

Data przeprowadzenia kontroli: 18 listopada 2025 r.

Kontrola została przeprowadzona przez:

Ewelinę Misiak - starszego radcę w Krajowym Biurze Wyborczym Delegaturze w Słupsku, na podstawie upoważnienia nr 5/2025 z dnia 9 października 2025r., wydanego przez Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku.

Monikę Smorawską - specjalistę w Krajowym Biurze Wyborczym Delegaturze w Słupsku, na podstawie upoważnienia nr 7/2025 z dnia 9 października 2025r., wydanego przez Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku.

Podstawa prawna kontroli:

- art. 165 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. 2025 poz. 365),
- art. 187 § 1 w związku z art. 167 § 1 pkt 1 oraz 5 Kodeksu wyborczego,
- § 21 ust. 3 i 4 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. z 2011 r. Nr 26 poz. 286 ze zm.),
- § 2 ust. 1 w związku z § 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2023 r. w sprawie współpracy organów prowadzących sprawy ewidencji ludności i wojewodów z Krajowym Biurem Wyborczym (Dz. U. 2023 poz. 1476).

Zakres kontroli:

1. Bezpieczeństwo i organizacja pracy,
2. Część A i B Centralnego Rejestru Wyborców,
3. Informacje o skreśleniu z Centralnego Rejestru Wyborców,
4. Reklamacje na nieprawidłowości w CRW,
5. Aktualizacja CRW,
6. Udostępnienie informacji z danych z CRW,
7. Sporządzanie i aktualizacja spisów wyborców,
8. Zaświadczenia o prawie do głosowania,
9. Pełnomocnictwa do głosowania,
10. Upoważnienia do podpisywania decyzji,
11. Inne ustalenia,
12. Wnioski kontrolne,
13. Zalecenia pokontrolne.

USTALENIA POKONTROLNE

1. Bezpieczeństwo i organizacja pracy

Pomieszczenie, w którym prowadzona jest obsługa CRW zostało odpowiednio zabezpieczone systemem alarmowym.

Na stanowisku pracy znajdują się (w formie papierowej oraz elektronicznej) niezbędne akty prawne dotyczące CRW i spisów wyborców oraz wyjaśnienia i wytyczne PKW.

Gmina posiada aktualną (1.12 z 17 kwietnia 2025 r.) wersję instrukcji do CRW.

Gmina posiada dostęp do platformy szkoleniowej pl.ID (szkolenia.obywatel.gov.pl).

Gmina posiada dostęp do CRW Zulip.

Gmina posiada dostęp do ITSM Atmosfera.

Czas pracy poświęcony na obsługę i aktualizację CRW wynosi około 3 godzin tygodniowo w okresie niewyborczym oraz 36 godzin tygodniowo w okresie wyborczym.

Nie odnotowano przypadków wystąpienia awarii systemu Centralnego Rejestru Wyborców ostatnich 12 miesiącach. Gmina nie zgłaszała żadnych incydentów związanych z brakiem dostępu do systemu. Użyteczność CRW zapewniła ciągłość realizacji zadań wynikających z przeznaczenia systemu.

Z przeprowadzonego wywiadu wynika, że pracownicy nie odbyli szkolenia z obsługi CRW w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

2. Część A i B Centralnego Rejestru Wyborców

Czynności kontrolne w przedmiotowym zakresie obejmowały weryfikację następujących elementów:

- kompletności danych ujawnianych w CRW, zgodnie z treścią art. 18a § 1 oraz art. 18a § 3 Kodeksu wyborczego,
- prawidłowości przeprowadzenia postępowań administracyjnych potwierdzających faktyczne stałe zamieszkanie, zgodnie z art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego,
- poprawności podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych,
- zachowania terminów przewidzianych na wydanie decyzji.

2.1 Część A Centralnego Rejestru Wyborców

W latach objętych kontrolą wydano 23 decyzje o ujęciu w stałym obwodzie głosowania.

W tym okresie nie wydano decyzji odmownych o ujęcie w stałym obwodzie głosowania.

Procedury przyjęte przed wydaniem decyzji o ujęciu wyborcy w stałym obwodzie głosowania obejmują następujące czynności:

1. Złożenie wniosku o ujęcie wyborcy w stałym obwodzie: osobiście, listownie lub elektronicznie (za pośrednictwem gov.pl, używając profilu zaufanego, e-dowodu lub certyfikatu kwalifikowanego). Wniosek powinien zawierać:
 - o imię i nazwisko, numer PESEL, obywatelstwo i numer dokumentu tożsamości,
 - o oświadczenie o stałym zamieszkanu pod określonym adresem,
 - o dołączenie wyjaśnień i dokumentów potwierdzających faktyczne zamieszkiwanie w danej gminie (np. umowa najmu, rachunki).
2. Potwierdzenie wpływu wniosku poprzez rejestrację w systemie kancelaryjnym urzędu.
3. Termin wydania decyzji – wójt (lub wójt, prezydent) ma 5 dni na rozpatrzenie wniosku, zgodnie z art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.
4. Weryfikacja faktycznego miejsca zamieszkania – organ bada, czy wnioskodawca rzeczywiście stale zamieszkuje pod wskazanym adresem i gromadzi odpowiednie dokumenty (np. oświadczenia sąsiadów, rachunki), zgodnie z art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego.
5. Odbiór decyzji – może być odebrana przez wnioskodawcę osobiście, wysłana za pośrednictwem poczty lub przekazana przez ePUAP.

W odniesieniu do punktu 1 ww. procedury, jednostka kontrolowana spełnia wszystkie wymogi. Wnioski składane na piśmie wg wzoru wskazanego w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie wzorów wniosków o ujęcie w obwodzie głosowania, skreślenie wyborcy z Centralnego Rejestru Wyborców, zmianę miejsca głosowania oraz wzoru i sposobu ewidencjonowania zaświadczeń o prawie do głosowania (Dz.U. 2025 poz. 1495). Wnioski przekazane elektronicznie za pośrednictwem platformy ePUAP.

Odnosnie punktu 2 – **9 przedmiotowych spraw nie zawierało pieczęci wpływu** potwierdzającej rejestrację wniosków w systemie kancelaryjnym urzędu, pozostałe wnioski spełniały wymagane normy i taką pieczęć wpływu zawierały.

Odnosnie punktu 3 – **dwie skontrolowane decyzje zostały wydane po upływie terminu** przewidzianego w art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. po upływie 5 dni od daty wpływu (sygn.: USC.5010.20.2024 i USC.5010.2.2025). W toku trwania kontroli, stwierdzono, iż decyzje zawierały prawidłową podstawę prawną tj. art. 19§3 i art. 20§1 Kodeksu Wyborczego.

Oдноśnie weryfikacji faktycznego miejsca zamieszkania sformułowanego w punkcie 4, kontrola wykazała nieprawidłowości polegające na niewystarczającym udokumentowaniu przez wnioskodawcę stałego zamieszkania na obszarze danej gminy. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 5 pkt 9 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, przez stałe zamieszkanie należy rozumieć zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu.

W kontekście zacytowanego przepisu - **żadna ze skontrolowanych spraw nie zawierała wystarczającej dokumentacji stanowiącej uzasadnienia wniosku.**

O ile oświadczenie sołtysa można uznać za dokument częściowo potwierdzający fakt stałego zamieszkania pod wskazanym we wniosku adresem, o tyle podobne oświadczenie wydane przez członka rodziny wnioskującego, właściciela lokalu bądź innego mieszkańca gminy, ale nie poparte żadnym innym dokumentem (np. umową najmu, notatką służbową, rachunkiem za prąd, PIT, umową o pracę itp.) nie stanowi potwierdzenia w ogóle, a co za tym idzie decyzje nie zostały poparte żadnym dokumentem potwierdzającym jej słusność.

W tym miejscu przypomnieć należy, iż zgodnie z art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego „Wójt przed wydaniem decyzji (...), jest obowiązany sprawdzić, czy osoba wnosząca wniosek o ujęcie w stałym obwodzie głosowania spełnia warunki stałego zamieszkania pod adresem wskazanym we wniosku”.

Oдноśnie punktu 5 - w dwóch sprawach wnioski zostały złożone do urzędu za pośrednictwem platformy ePUAP, a decyzje doręczono nieprawidłowo – listownie zamiast elektronicznie, z naruszeniem procedur właściwych dla elektronicznego trybu komunikacji. W pozostałych przypadkach decyzje zostały prawidłowo doręczone wnioskodawcom.

2.2 Część B Centralnego Rejestru Wyborców

Ilość wydanych decyzji o ujęciu w stałym obwodzie głosowania w latach objętych kontrolą: 0.

Ilość decyzji odmownych o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w latach objętych kontrolą: 0.

Do jednostki kontrolowanej nie wpłynęły dokumenty w języku obcym, a tym samym tłumaczenia przysięgłe były zbędne.

3. Liczba zawiadomień z sądów o pozbawieniu wyborców praw wybierania.

Zgodnie z treścią art. 21 Kodeksu wyborczego, do Urzędu Gminy Głównicy nie wpłynęła żadna informacja o pozbawieniu prawa wybierania z przyczyn określonych w art. 10 § 2.

4. Reklamacje na nieprawidłowości w CRW

W okresie objętym kontrolą nie wniesiono reklamacji na nieprawidłowości w CRW.

5. Aktualizacja CRW

Aktualizacja Centralnego Rejestru Wyborców w Urzędzie Gminy Głównicy prowadzona jest na bieżąco.

Zgodnie z art. 18c Kodeksu wyborczego dane z części A Centralnego Rejestru Wyborców, o których mowa w art. 18a § 1, usuwa się niezwłocznie w przypadku śmierci lub utraty obywatelstwa polskiego. Usunięcie danych w przypadkach, o których mowa wyżej, następuje na podstawie przekazanej przez rejestr PESEL informacji o zarejestrowaniu zdarzenia zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

W przypadku zmiany danych, o których mowa w art. 18a § 1 pkt 1-5, w rejestrze PESEL następuje ich automatyczna aktualizacja w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Meldunki kwartalne w latach 2024-2025 były na bieżąco wykonywane przez ewidencję ludności w Urzędzie Gminy Główny.

6. Udostępnianie informacji o danych z CRW

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano wpływu wniosków wyborców o udostępnienie danych z CRW, o których mowa w art. 36 Kodeksu wyborczego.

7. Sporządzanie i aktualizacja spisów wyborców

Ostatnimi wyborami, dla których sporządzono spisy wyborców były Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzane na dzień 18.05.2025 r. Spis osób uprawnionych do udziału w wyborach sporządzony został automatycznie. Po pobraniu, spis został zaktualizowany zgodnie z obowiązującymi przepisami. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Gminy Główny stwierdził, iż nie wystąpiły problemy z aktualizacją, generowaniem, pobieraniem, drukowaniem spisów wyborców oraz raportów zmian przed wyborami. W tym zakresie nie wpłynęły skargi od wyborców.

8. Zaświadczenia o prawie do głosowania

Przed wyborami na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi na dzień 18.05.2025 r. (głosowanie ponowne 01.06.2025 r.) wydano łącznie 95 zaświadczeń o prawie do głosowania.

Wszystkie wnioski o wydanie zaświadczenia do głosowania oraz zaświadczenia o prawie do głosowania - zgodnie z art. 32 § 5 Kodeksu wyborczego zawierały wymagane dokumenty. Z otrzymanych informacji wynika, iż zaświadczenia były wydawane niezwłocznie po rozpatrzeniu wniosków.

9. Pełnomocnictwa do głosowania

Przed ostatnimi wyborami udzielono łącznie 3 pełnomocnictwa do głosowania.

Wszystkie wnioski o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania - zgodnie z art. 56 § 3 Kodeksu wyborczego zawierały wymagane dokumenty.

10. Upoważnienia do podpisywania decyzji / dostępu do CRW

W kontrolowanych sprawach decyzje w sprawie ujęcia w stałym obwodzie głosowania zostały podpisane przez Wójta Gminy Główny.

Upoważnienie do korzystania z CRW posiada 2 pracowników.

Upoważnienia:

- Nr 9/2023 do dostępu do Centralnego Rejestru Wyborców celem realizacji zadań wynikających z Kodeksu wyborczego, zgodnie z art. 18 § 8 Kodeksu wyborczego udzielone Pani Annie Nowosieleckiej-Cur zatrudnionej na stanowisku Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Gminy Główny.

- Nr 5/2024 do dostępu do Centralnego Rejestru Wyborców celem realizacji zadań wynikających z Kodeksu wyborczego, zgodnie z art. 18 § 8 Kodeksu wyborczego udzielone Pani Alicji Karbownik zatrudnionej na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Gminy Główny.

11. Inne ustalenia

W Urzędzie Gminy Główny nie wystąpiły inne trudności w związku z użytkowaniem Centralnego Rejestru Wyborców. W toku kontroli nie wniesiono dodatkowych uwag.

12. Wnioski Końcowe

Przeprowadzona kontrola wykazała, że w Urzędzie Gminy Główny Centralny Rejestr Wyborców jest prowadzony i aktualizowany w sposób poprawny.

Jednakże kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie prowadzenia postępowania sprawdzającego, poprzedzającego wydanie przez Wójta decyzji o ujęciu wyborcy w stałym obwodzie głosowania. Ustalono, że wydawane decyzje o ujęciu w stałym obwodzie głosowania, posiadały niekompletną dokumentację lub zawierały uchybienia proceduralne.

Szczegółowe informacje i zastrzeżenia zawarte zostały w punkcie 2.1 protokołu z kontroli.

14. Zalecenia pokontrolne

- Niezwłoczne podjęcie działań sprawdzających, czy osoby wnioskujące o ujęcie w stałym obwodzie głosowania we wszystkich sprawach objętych kontrolą spełniają warunki stałego zamieszkania na obszarze gminy, w celu zweryfikowania trafności wydanych decyzji pozytywnych.
- Przed wydaniem decyzji o ujęciu wyborcy w stałym obwodzie głosowania, konieczne są dodatkowe działania weryfikujące występowanie łącznie dwóch przesłanek faktycznych: przebywania w znaczeniu fizycznym pod wskazanym adresem i zamiar stałego pobytu. Należy pamiętać o udokumentowaniu postępowania sprawdzającego (notatki służbowe, rachunki za prąd, umowa najmu, podatek od nieruchomości, PIT, umowa o pracę, wyciąg z CEIDG potwierdzający prowadzenie działalności gospodarczej na terenie gminy itp.). Zgodnie z wyjaśnieniami Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 18 września 2017 r. (sygn. ZPOW- 421-3/17), zasady sprawdzania spełnienia warunku stałego zamieszkania powinien ustalić organ prowadzący rejestr we własnym zakresie, pod warunkiem, że sprawdzenie nie będzie naruszało przepisów innych ustaw i umożliwi wydanie decyzji o ujęciu lub odmowie ujęcia wyborcy w stałym obwodzie głosowania.
- Potwierdzenie wpływu pieczęcią urzędową każdego wniosku, który został zarejestrowany w punkcie kancelaryjnym Urzędu.
- Decyzje o ujęciu w stałym obwodzie głosowania, których wnioski wpłynęły drogą elektroniczną co do zasady powinny zostać doręczone w takiej samej formie tj. drogą elektroniczną.
- Dokonać aktualizacji treści upoważnienia dla pracowników zajmujących się Centralnym Rejestrem Wyborców. Zgodnie z treścią § 3 - Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2023 r., w sprawie współpracy organów prowadzących sprawy ewidencji ludności i wojewodów z Krajowym Biurem Wyborczym. Przedstawione dokumenty nie zawierały informacji dotyczącej upoważnienia do „aktualizowania danych w Centralnym Rejestrze Wyborców i sporządzenia spisów wyborców”.
- Stosowanie się do obecnych oraz przyszłych wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie aktualizowania Centralnego Rejestru Wyborców.

Na ustalenia niniejszej kontroli przysługuje kontrolowanemu złożenie uwag w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu.

Jednocześnie organ zobowiązany jest w terminie 21 dni od dnia otrzymania protokołu na realizację zaleceń pokontrolnych oraz poinformowanie jednostki kontrolującej o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

ze strony jednostki kontrolowanej:

WÓJT

mgr inż. Rafał Teterka

Kierownik jednostki kontrolowanej

Z up. WÓJTA

mgr Anna Nowosielecka-Cur

Osoba prowadząca rejestr wyborców

ze strony Krajowego Biura
Wyborczego Delegatury w Słupsku:

Biura Wyborczego
Słupsk

Witold Niemikowicz

Dyrektor Delegatury Krajowego
Biura Wyborczego w Słupsku

Elisbeth

Ewelina Misiak

Straszy Radca - kontrolujący

Monika Smorawska

Monika Smorawska
Specjalista - kontrolujący

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden z przeznaczeniem dla jednostki kontrolowanej.

